

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดติดตามทัศนคติของผู้บริหาร ครูและนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดลพบุรีและสระบุรี ปราบกฏสารสำคัญที่สามารถสรุปอภิปรายผลและให้ข้อเสนอแนะได้ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดติดตามทัศนคติของผู้บริหาร ครูและนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดลพบุรีและสระบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดติดตามทัศนคติของผู้บริหาร ครูและนักเรียนในโรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดลพบุรีและสระบุรี จำแนกตาม เพศ ตำแหน่งหน้าที่ การปฏิบัติงาน อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน ประสบการณ์ดำเนินงานป้องกันยาเสพติด ที่ตั้งโรงเรียน ระดับชั้นเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยเฉลี่ย การเดินทางไป-กลับ ระยะทางจากบ้านถึงโรงเรียน นักเรียนได้รับเงินเป็นค่าใช้จ่ายส่วนตัวจากผู้ปกครอง และจำนวนเงินที่นักเรียนได้รับเป็นค่าใช้จ่ายส่วนตัวจากผู้ปกครอง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและนักเรียนในโรงเรียน สังกัดเทศบาล จังหวัดลพบุรีและสระบุรี จากทั้งหมด 27 โรงเรียน มีจำนวน 4,611 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและนักเรียนในโรงเรียน สังกัดเทศบาล จังหวัดลพบุรีและสระบุรี จำนวน 4,611 คน เนื่องจากประชากรมีจำนวนที่แน่นอน ผู้วิจัยจึงใช้สูตรของทาร์โยมานัน ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และยอมให้มีความคลาดเคลื่อน 0.05 ในการคำนวณขนาดตัวอย่าง (สุวิทย์ ศิริโกลาภิรมย์, 2546, หน้า 445) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 368 คน โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (stratified random sampling) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างครอบคลุมในทุกกลุ่ม การสุ่มตัวอย่างแต่ละชั้นจะใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดติดตามทัศนคติของผู้บริหาร ครูและ

นักเรียนในโรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดลพบุรีและสระบุรี ใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการปฏิบัติงาน ด้านการตรวจสอบ และด้านการแก้ไขปัญหาโดยผู้วิจัยได้ทำการหาคุณภาพ เครื่องมือด้วยการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน และทำการทดลองใช้ (try out) กับผู้บริหาร ครูและนักเรียนในโรงเรียนสังกัด เทศบาล จังหวัดลพบุรีและสระบุรี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งสิ้น 30 คน เพื่อหาค่า สัมประสิทธิ์ แอลฟา (α -coefficient) ความวิหีของบรอนบาค (cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.93 ซึ่งแสดงว่าแบบสอบถามฉบับนี้มีความเชื่อมั่นค่อนข้างสูง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำหนังสือบันทึก เสนอขอแบบติดและครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี เพื่อออกหนังสือถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดลพบุรีและสระบุรี เพื่อขออนุญาตและออกหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหาร ครูและ นักเรียน แล้วนำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือ ส่งให้ผู้บริหาร ครูและนักเรียนใน โรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดลพบุรีและสระบุรี ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างทุกโรงเรียน ด้วยตนเอง และขอรับแบบสอบถามคืนภายใน 1 เดือน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าสถิติ โดยนำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบ ความสมบูรณ์ ความถูกต้องในการตอบแบบสอบถาม แล้วนำมาคัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์และ ถูกต้องโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป วิเคราะห์ข้อมูลหาร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) สถิติทดสอบที (t-test) และสถิติทดสอบเอฟ (F-test) จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (one-way ANOVA) และทดสอบ ค่าเฉลี่ยรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe's method)

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดตามทัศนะของผู้บริหาร ครูและนักเรียนใน โรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดลพบุรีและสระบุรี ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้าน การปฏิบัติงาน ด้านการตรวจสอบ และด้านการแก้ไขปัญหา มีดังนี้

ผลการวิจัยพบว่า

1. การศึกษาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดตามทัศนะของผู้บริหาร ครูและนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดลพบุรีและสระบุรี พบว่า การดำเนินงานป้องกันยาเสพติดใน ภาพรวมระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาการดำเนินงานแต่ละรายด้านพบว่ามีเกณฑ์อยู่ในระดับ มาก 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการแก้ไขปัญหาและด้านการปฏิบัติงาน ส่วนการดำเนินงานด้าน การวางแผน และด้านการตรวจสอบ มีเกณฑ์ในระดับปานกลาง

2. การเปรียบเทียบการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดตามทัศนะของผู้บริหาร ครูและนักเรียนในโรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดลพบุรีและสระบุรี

2.1 การเปรียบเทียบการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดตามทัศนะของผู้บริหารและครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดลพบุรีและสระบุรี พบว่า

2.1.1 จำแนกตามเพศ พบว่า ผู้บริหารและครูกลุ่มเพศชายกับกลุ่มเพศหญิงมีทัศนะต่อการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดลพบุรีและสระบุรี ในภาพรวมและทุกรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.1.2 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่การปฏิบัติงาน พบว่า ผู้บริหารและครูที่มีตำแหน่งหน้าที่การปฏิบัติงานแตกต่างกัน มีทัศนะต่อการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนสังกัดเทศบาลจังหวัดลพบุรีและสระบุรี ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อเปรียบเทียบรายด้านพบว่า มีทัศนะต่อการดำเนินงานด้านการปฏิบัติงานและด้านการตรวจสอบ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนการดำเนินงานด้านการวางแผนและการแก้ไขปัญหามีทัศนะไม่แตกต่างกัน

2.1.3 จำแนกตามอายุ พบว่า ผู้บริหารและครูที่มีอายุแตกต่างกัน มีทัศนะต่อการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนสังกัดเทศบาลจังหวัดลพบุรีและสระบุรี ในภาพรวมและทุกรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.1.4 จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ผู้บริหารและครูที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน มีทัศนะต่อการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนสังกัดเทศบาลจังหวัดลพบุรีและสระบุรี ในภาพรวมและทุกรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.1.5 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน มีทัศนะต่อการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนสังกัดเทศบาลจังหวัดลพบุรีและสระบุรี ในภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อเปรียบเทียบรายด้านพบว่าผู้บริหารและครูกลุ่มมีประสบการณ์ทำงานต่ำกว่า 10 ปี กับกลุ่มมีประสบการณ์ทำงาน 20 - 30 ปี มีทัศนะต่อการดำเนินงานด้านการวางแผนและด้านการตรวจสอบแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนการดำเนินงานด้านการปฏิบัติงานและด้านการแก้ไขปัญหามีทัศนะไม่แตกต่างกัน

2.1.6 จำแนกตามสถานภาพ พบว่า ผู้บริหารและครูที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกัน มีทัศนะต่อการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนสังกัดเทศบาลจังหวัดลพบุรีและสระบุรี ในภาพรวมและทุกรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.1.7 จำแนกตามประสบการณ์ดำเนินงานป้องกันยาเสพติด พบว่า ผู้บริหารและครูกลุ่มที่มีประสบการณ์ดำเนินงานป้องกันยาเสพติด และไม่มีประสบการณ์ มีทัศนะต่อการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนสังกัดเทศบาลจังหวัดลพบุรีและสระบุรี ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อเปรียบเทียบรายด้าน พบว่า มีทัศนะต่อ

การดำเนินงานด้านการวางแผน ด้านการปฏิบัติงาน และด้านการตรวจสอบ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนการดำเนินงานด้านการแก้ไขปัญหา มีทัศนคติไม่แตกต่างกัน

2.1.8 จำแนกตามที่ตั้งของโรงเรียน พบว่า ผู้บริหารและครูที่สังกัดในโรงเรียนเขตเทศบาลปทุมธานี กับสังกัดเขตเทศบาลสระบุรี มีทัศนคติต่อการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนสังกัดเทศบาลจังหวัดปทุมธานีและสระบุรี ในภาพรวมและทุกรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.2 การเปรียบเทียบการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดตามทัศนคติของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดปทุมธานีและสระบุรี พบว่า

2.2.1 จำแนกตามเพศ พบว่า นักเรียนชายกับนักเรียนหญิงมีทัศนคติต่อการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนสังกัดเทศบาลจังหวัดปทุมธานีและสระบุรี ในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อเปรียบเทียบรายด้านพบว่า มีทัศนคติต่อการดำเนินงานด้านการปฏิบัติงาน และด้านการตรวจสอบ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนการดำเนินงานด้านการวางแผน และด้านการแก้ไขปัญหา มีทัศนคติไม่แตกต่างกัน

2.2.2 จำแนกตามอายุ พบว่า นักเรียนที่มีอายุแตกต่างกัน มีทัศนคติต่อการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนสังกัดเทศบาลจังหวัดปทุมธานีและสระบุรี ในภาพรวมและทุกรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.2.3 จำแนกตามระดับชั้นเรียน พบว่า นักเรียนที่อยู่ในระดับชั้นแตกต่างกัน มีทัศนคติต่อการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนสังกัดเทศบาลจังหวัดปทุมธานีและสระบุรี ในภาพรวมและทุกรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.2.4 จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า นักเรียนกลุ่มมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่า 1.5 กับกลุ่ม 2.6 – 3.5 กลุ่มมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่า 1.5 กับกลุ่มมากกว่า 3.5 และกลุ่มมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 1.5 – 2.5 กับกลุ่ม 2.6 – 3.5 มีทัศนคติต่อการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนในภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อเปรียบเทียบรายด้านพบว่า นักเรียนกลุ่มมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่า 1.5 กับกลุ่ม 2.6 – 3.5 และนักเรียนกลุ่ม 1.5 – 2.5 กับกลุ่ม 2.6 – 3.5 มีทัศนคติต่อการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนด้านการปฏิบัติงาน และด้านการตรวจสอบ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นักเรียนกลุ่มมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่า 1.5 กับกลุ่ม 1.5 – 2.5 กลุ่มมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่า 1.5 กับกลุ่ม 2.6 – 3.5 กลุ่มมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่า 1.5 กับกลุ่มมากกว่า 3.5 กลุ่ม 1.5 – 2.5 กับกลุ่ม 2.6 – 3.5 และกลุ่ม 1.5 – 2.5 กับกลุ่มมากกว่า 3.5 มีทัศนคติต่อการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนด้านการแก้ไขปัญหา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนการดำเนินงานด้านการวางแผน มีทัศนคติไม่แตกต่างกัน

2.2.5 จำแนกตามการเดินทางไป-กลับ พบว่า นักเรียนกลุ่มเดินทางโดยรถเหมา รับ-ส่ง กับกลุ่มรถยนต์ส่วนตัว กลุ่มรถเหมารับ-ส่ง กับกลุ่มรถจักรยานยนต์ กลุ่มรถยนต์ส่วนตัว กับกลุ่มเดินเท้า และกลุ่มรถจักรยานยนต์กับกลุ่มเดินเท้า มีทัศนคติต่อการดำเนินงานป้องกัน ยาเสพติดในโรงเรียนในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อเปรียบเทียบรายด้านพบว่านักเรียนกลุ่มเดินทางโดยรถเหมารับ-ส่ง กับกลุ่มรถยนต์ส่วนตัว กลุ่มรถเหมารับ-ส่ง กับกลุ่มรถจักรยานยนต์ กลุ่มรถยนต์ส่วนตัวกับกลุ่มรถจักรยาน กลุ่มรถยนต์ ส่วนตัวกับกลุ่มเดินเท้า และกลุ่มรถจักรยานยนต์กับกลุ่มเดินเท้า มีทัศนคติต่อการดำเนินงาน ป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนด้านการวางแผนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และนักเรียนกลุ่มเดินทางโดยรถเหมารับ-ส่ง กับกลุ่มรถยนต์ส่วนตัว กลุ่มรถยนต์ส่วนตัวกับกลุ่มรถจักรยาน กลุ่มรถยนต์ส่วนตัวกับกลุ่มเดินเท้า และกลุ่มรถจักรยานยนต์กับกลุ่มเดินเท้า มี ทัศนคติต่อการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนด้านการตรวจสอบแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนการดำเนินงานด้านการปฏิบัติงาน และด้านการแก้ไขปัญหา มีทัศนคติไม่แตกต่างกัน

2.2.6 จำแนกตามระยะทางจากบ้านถึงโรงเรียน พบว่า นักเรียนที่มีระยะทาง จากบ้านถึงโรงเรียนแตกต่างกัน มีทัศนคติต่อการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน สังกัดเทศบาลจังหวัดลพบุรีและสระบุรี ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.2.7 จำแนกตามการรับค่าใช้จ่ายส่วนตัวจากผู้ปกครอง พบว่า นักเรียนที่รับ ค่าใช้จ่ายส่วนตัวจากผู้ปกครองแตกต่างกัน มีทัศนคติต่อการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดใน โรงเรียนสังกัดเทศบาลจังหวัดลพบุรีและสระบุรี ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.2.8 จำแนกตามค่าใช้จ่ายส่วนตัวจากผู้ปกครอง พบว่า นักเรียนที่ได้ค่าใช้จ่าย ส่วนตัวจากผู้ปกครองจำนวนแตกต่างกัน มีทัศนคติต่อการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดใน โรงเรียนสังกัดเทศบาลจังหวัดลพบุรีและสระบุรี ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยมีข้อค้นพบที่สำคัญซึ่งสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การศึกษาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดตามทัศนะของผู้บริหาร ครูและนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดลพบุรีและสระบุรี พบว่า ผู้บริหาร ครูและนักเรียนเห็นว่า โรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดลพบุรีและสระบุรี มีการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในภาพรวม ระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากคณะผู้บริหารและครูที่สังกัดโรงเรียนเทศบาล จังหวัดลพบุรีและสระบุรี ยังเล็งเห็นความสำคัญของปัญหา ยาเสพติดที่จะส่งผลเสียกับนักเรียน อย่างจริงจัง มีการกำหนดนโยบายการลงโทษให้กับนักเรียนที่ติดยาเสพติด รวมทั้งยังมีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับยาเสพติดอย่างจริงจัง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมศักดิ์ แยมุ่น (2548, บทคัดย่อ) กล่าวว่า โรงเรียนมีสภาพการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหา

ยาเสพติดในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาการดำเนินงานแต่ละด้านพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ กองพล สารราษฎร์ (2540, บทคัดย่อ) กล่าวว่า ผลของการสำรวจของบุคลากรในโรงเรียน พบว่า ผู้ที่ติดสารเสพติดในโรงเรียนส่วนมากเป็นนักเรียนชายทุกโรงเรียนทั้งมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย มีปัญหาเรื่องการระบาดของสารเสพติดของเจ้าหน้าที่สำรวจ โดยภาพรวมแล้วการดำเนินงานด้านสารเสพติดอยู่ในระดับปานกลาง แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุเมธี จันทร์หอม (2544, บทคัดย่อ) กล่าวว่า สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย มีการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ความแตกต่างของงานวิจัยนี้เนื่องมาจากข้อจำกัดของจำนวนกลุ่มตัวอย่าง หน่วยงานที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และกรอบแนวคิดที่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดตามทัศนะของผู้บริหาร ครูและนักเรียนเป็นรายด้าน ปรากฏผลดังนี้

1.1 ด้านการวางแผน ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานด้านการวางแผนมีเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารและครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลจังหวัดลพบุรีและสระบุรี มีการศึกษาสภาพปัญหาการติดยาเสพติดของนักเรียนอย่างจริงจัง และมีการหาทางเลือกในการแก้ไขปัญหาเสพติด โดยพยายามเลือกทางที่เหมาะสมและติดตามประเมินผลปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมศักดิ์ แยมมุน (2548, บทคัดย่อ) กล่าวว่า โรงเรียนมีสภาพการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาการดำเนินงานแต่ละด้านพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุก ๆ ด้าน โดยด้านที่มีการดำเนินงานสูงสุดได้แก่ ด้านการวางแผน ส่วนด้านที่มีการดำเนินงานต่ำสุดได้แก่ การตรวจสอบ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรายุทธ รัตนปัญญา (2544, บทคัดย่อ) กล่าวว่า การดำเนินงานวางแผนป้องกันสารเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษาเขตการศึกษา 5 ตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แนวทางการวางแผนป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีประสิทธิภาพ พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีการวางแผนเชิงระบบในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการแพร่ระบาดของสารเสพติดในโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการดังนี้ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหา 2) วิเคราะห์ทางเลือกในการแก้ปัญหา 3) เลือกทางเลือกที่เหมาะสมและวางแผนโครงการ 4) ดำเนินงานตามแผนงานโครงการ และ 5) การ กำกับ ติดตาม ประเมินผลกำหนดมาตรฐานนโยบายโดยมีข้อมูลป้อนกลับเพื่อปรับปรุงแก้ไขในแต่ละขั้นตอน

1.2 ด้านการปฏิบัติงาน ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานด้านการปฏิบัติงานมีเกณฑ์อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดลพบุรีและสระบุรี มีการจัดทำแผนปฏิบัติงานการป้องกันการระบาดของยาเสพติดอย่างรัดกุม โดยมีการจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ และมีการประชุมและจัดอบรมครู บุคลากรทางการศึกษา และนักเรียนเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มนูญ พยุ่งพันธ์ (2545, บทคัดย่อ) กล่าวว่า

โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุราษฎร์ธานีได้ปฏิบัติการดำเนินการป้องกันการแพร่ระบาดของสารเสพติดในระดับมากถึงมากที่สุด ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ กองพล สารราษฎร์ (2540, บทคัดย่อ) กล่าวว่า แนวปฏิบัติและการดำเนินงานในสภาพปัจจุบันเกี่ยวกับการระบอบและการป้องกันการเสพติดของบุคลากรในโรงเรียน โดยภาพรวมแล้วการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก เช่น การปฏิบัติตามนโยบายของ กระทรวง ทบวง กรม รวมทั้งการจัดทำแผนป้องกันการระบอบของสารเสพติดทุกปีการศึกษา และการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อรณรงค์ต่อต้านสารเสพติด เช่น การจัดทำป้ายนิเทศ การอบรม การประชุม เป็นต้น

1.3 ด้านการตรวจสอบ ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานด้านการตรวจสอบ มีเกณฑ์อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากทางโรงเรียนมีมาตรการการตรวจสอบเกี่ยวกับยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง เช่น มีการออกตรวจเยี่ยมบ้านนักเรียนปีการศึกษาและ 1 ครั้ง เพื่อเป็นการป้องกันภาวะเสี่ยงต่อการติดยาเสพติดของนักเรียน รวมทั้งมีการประสานกับทางชุมชนในการเฝ้าระวังเกี่ยวกับยาเสพติดกับชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เอกชัย โฟ่ง (2547, บทคัดย่อ) กล่าวว่า ด้านการกำกับ นิเทศ ติดตาม โรงเรียนได้จัดระบบนิเทศด้านยาเสพติดโดยมีผู้มีหน้าที่นิเทศอย่างสม่ำเสมอ จัดระบบแนะแนวภายในโรงเรียนได้อย่างทั่วถึง และได้มีการติดตามข่าวสารความเคลื่อนไหวการเสพยาเสพติดในสถานศึกษาอย่างใกล้ชิด และด้านการประเมินและรายงานผลโรงเรียนได้รายงานผลการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและชุมชนทราบเป็นระยะได้นำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ในการวางแผน กำกับ นิเทศ ติดตาม แก้ไขปัญหายาเสพติดและได้มีระบบการตรวจสอบอาหาร เครื่องดื่มที่ปนเปื้อนยาเสพติดในสถานศึกษา ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพฑูรย์ อินทร์มณี (2545, บทคัดย่อ) กล่าวว่า บทบาทของพหุภาคีเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด (ยาบ้า) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การประเมินผล สรุปผล อยู่ในระดับปานกลาง

1.4 ด้านการแก้ไข้ปัญหา ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานด้านการแก้ไข้ปัญหา มีเกณฑ์อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดลพบุรี และสระบุรี มีการติดต่อและประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการช่วยกันแก้้ปัญหายาเสพติด นอกจากนี้ยังมีการสร้างความเข้าใจให้กับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้รับทราบและเฝ้าระวังปัญหาที่จะเกิดขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อับสร สุโรชิต (2544, บทคัดย่อ) กล่าวว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสามัญศึกษา จังหวัดลพบุรีทุกแห่งที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาล และนอกเขตเทศบาล มีสภาพการดำเนินงานป้องกันและแก้ไข้ปัญหายาเสพติดอยู่ในระดับมาก ทั้งในภาพรวมและรายด้าน จากที่กล่าวมาข้างต้นซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานงานวิจัยข้อที่ 1 เพราะแสดงให้เห็นว่าทุกหน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดมีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานน้อย หน่วยงานที่ทำหน้าที่ในระดับนโยบายควรให้ความสำคัญใน

เรื่องของการสร้างความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติงานให้กับเจ้าหน้าที่เพื่อประสิทธิภาพของการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดที่สูงขึ้นอันจะส่งผลให้นักเรียนติดยาเสพติดน้อยลง

2. การเปรียบเทียบการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดตามทัศนคติของผู้บริหาร ครูและนักเรียนในโรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดลพบุรีและสระบุรี พบว่า

2.1 การเปรียบเทียบการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดตามทัศนคติของผู้บริหาร และครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดลพบุรีและสระบุรี เมื่อจำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษา สถานภาพ และที่ตั้งโรงเรียน พบว่า การเปรียบเทียบทุกด้านที่กล่าวมาไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ ส่วนตำแหน่งหน้าที่การปฏิบัติงาน ประสบการณ์การทำงาน และประสบการณ์ดำเนินงานป้องกันยาเสพติดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากคณะผู้บริหารและครูสังกัดเทศบาล จังหวัดลพบุรี และสระบุรี มีมาตรการในการป้องกันและดูแลนักเรียนเกี่ยวกับปัญหาเสพติดอย่างต่อเนื่อง เฝาระวังภาวะเสี่ยงของนักเรียนต่อการติดยาเสพติด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุกัลักษณ์ หาญสุรพันธ์ (2545, บทคัดย่อ) กล่าวว่า โรงเรียนที่ผู้บริหารและครูมีประสบการณ์ในการดูแลงานป้องกันและแก้ปัญหาต่าง ๆ ต่างกันมีการดำเนินงานแก้ไขปัญหาและป้องกันการแพร่ระบาดของยาบ้าในภาพรวมและในด้านกิจกรรมย่อยๆแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ บัวแวว โคตรนรินทร์ (2547, บทคัดย่อ) กล่าวว่า ผลการเปรียบเทียบงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนจำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ข้าราชการครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชานันท์ รัตนภาค (2547, บทคัดย่อ) กล่าวว่า การเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1 จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง พบว่า โดยภาพรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารและครูจะต้องให้ความร่วมมือเพื่อช่วยเหลือเด็กและเยาวชนไม่ให้ตกเป็นเหยื่อของยาเสพติด หากเด็กและเยาวชนอ่อนแอจะเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดได้ง่าย ดังนั้นผู้บริหารและครูจึงมีส่วนสำคัญยิ่งในการช่วยเหลือ แก้ไข เยาวชนผู้หลงผิดไปเสพ/ติดยาเสพติดกลับมาเป็น "พลัง" ที่ดีของสังคมและประเทศชาติในอนาคตต่อไป

2.2 การเปรียบเทียบการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดตามทัศนคติของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดลพบุรีและสระบุรี เมื่อจำแนกตามอายุ ระดับชั้นเรียน ระยะทางจากบ้านถึงโรงเรียน การได้รับเงินเป็นค่าใช้จ่ายส่วนตัวจากผู้ปกครอง และจำนวนเงินที่นักเรียนได้รับเป็นค่าใช้จ่ายส่วนตัวจากผู้ปกครอง พบว่า การเปรียบเทียบทุกด้านที่กล่าวมาไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ ส่วนเพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยเฉลี่ย และการเดินทางไป-กลับ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักเรียนในสังกัดเทศบาล จังหวัดลพบุรีและสระบุรี มีสภาพครอบครัวที่ไม่เอื้อต่อการป้องกันยาเสพติด เช่น พ่อแม่หย่าร้างกัน หรือบางครอบครัวประการอาชีพเกษตรกร ส่งผลทำให้พฤติกรรมต่อการติดยาเสพติดของ

นักเรียนชายชั้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ผดุง แสงชัย และคณะ (2540, หน้า 101-105) กล่าวว่า นักเรียนมีพฤติกรรมเสพยาบ้าส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 89.7 มีอายุ ตั้งแต่ 15-18 ปี อาชีพของบิดามารดาส่วนใหญ่ประกอบเกษตรกรรมนักเรียนที่มีปัญหาการเรียนไม่มีพฤติกรรมเสพยาเสพติดมากที่สุด และในการคบเพื่อนนักเรียนพฤติกรรม การเสพยาเสพติด จะมีเพื่อนผู้ใกล้ชิดติดยาเสพติดด้วย แหล่งในการซื้อขายยาเสพติดส่วนใหญ่หาซื้อยาเสพติดเอง และมีความคิดว่าราคายาเสพติดมีราคาแพงเกินไป สาเหตุของการเสพยาเสพติดเนื่องจากอยากทดลอง ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประเสริฐ สาลีเกิด (2543, บทคัดย่อ) กล่าวว่า ยาเสพติดที่แพร่ระบาดมากที่สุดคือ บุหรี่ นักเรียนจะนำมาเสพเอง สถานที่เสพยาเสพติดในโรงเรียนคือ ห้องน้ำ ห้องส้วม ข้อมูลที่ทราบว่านักเรียนติดยาเสพติดโดยสังเกตพฤติกรรมนักเรียน การปฏิบัติต่อนักเรียนที่ติดยาเสพติด โดยการดักเตือน สาเหตุ ส่วนใหญ่ที่นักเรียนติดยาเสพติด คือ อยากลอง นักเรียนชายจะเสพยาเสพติดมากกว่านักเรียนหญิง กิจกรรมที่จัดมากที่สุด คือ อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบการมาเรียนและพฤติกรรมของนักเรียน ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประภาส หลัดทอง (2545, บทคัดย่อ) กล่าวว่า นักเรียนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาใน จังหวัดปราจีนบุรี ที่ติดยาเสพติดมีผลการเรียนเฉลี่ยทุกรายวิชาอยู่ในระดับต่ำ คือ ร้อยละ 1.68

ดังนั้น นักเรียนจำเป็นต้องได้รับการอบรมหรือเรียนรู้เรื่องการช่วย เหลือเพื่อน เห็นใจ และเห็นความผิดพลาดของเพื่อน เป็นความผิดที่สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้ ควรมีการปลูกฝังแนวคิดว่าการที่เพื่อนติดยาเสพติดนั้นเราสามารถช่วยเหลือ โดยให้กำลังใจ ยังเห็นเพื่อนเป็นเพื่อนและหาแหล่งที่บำบัดรักษาให้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานป้องกันยาเสพติดตามทัศนะของผู้บริหาร ครูและนักเรียนในโรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดลพบุรีและสระบุรี

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 โรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดลพบุรีและสระบุรี มีการดำเนินงานป้องกันยาเสพติด ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการปฏิบัติงาน ด้านการตรวจสอบ และด้านการแก้ไขปัญหา โดยด้านการแก้ไขปัญหาและด้านการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมาก เนื่องจากโรงเรียนมีการกำหนดผู้รับผิดชอบโครงการป้องกันยาเสพติดอย่างชัดเจนทำให้โรงเรียนมีกระบวนการจัดสรรกิจกรรมหลากหลายที่ช่วยให้นักเรียนไกลยาเสพติด เช่น จัดระบบดูแลช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่นักเรียน จัดนิทรรศการและกิจกรรมวันต่อต้านยาเสพติด เป็นต้น ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าทุกโรงเรียนควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องและพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมดังกล่าวอย่างมีประสิทธิภาพและทำให้เกิดประสิทธิผลมากขึ้น รวมทั้งการศึกษาหรือพัฒนา รูปแบบการจัดกิจกรรมใหม่ๆ ขึ้นมาเพิ่มเติมเพื่อให้โรงเรียนได้เลือกจัดอย่างหลากหลายตามความเหมาะสม ซึ่งจะทำได้แนวทางในการจัดกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีคุณภาพ

มากขึ้น และจะช่วยลดปัญหาในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดลพบุรีและสระบุรีได้อย่างดี

1.2 การดำเนินงานป้องกันยาเสพติดตามทัศนะของผู้บริหารและครู พบว่า ประสิทธิภาพการทำงาน ตำแหน่งหน้าที่การปฏิบัติงานของผู้บริหารและครูที่แตกต่างกันมีผลต่อการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดที่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจาก ประสิทธิภาพการทำงาน ทำให้บุคคลมองเห็นวิธีการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดหลายมุมมอง ตั้งแต่ระบบการจัดการ ขั้นตอนการทำงาน การแก้ไขปัญหา แต่อย่างไรก็ตามทุกแนวทางการแก้ไขปัญหามีจุดประสงค์เพื่อป้องกันยาเสพติดเหมือนกัน ส่วนด้านเพศ อายุ วุฒิการศึกษา สถานภาพ ที่ตั้งของโรงเรียน สภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนตามทัศนะของผู้บริหารและครูไม่แตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงเสนอว่าควรนำทัศนะของผู้บริหารและครูในส่วนที่แตกต่างกันมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทและสภาพของโรงเรียน โดยผู้บริหารและครูมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันจะทำให้เกิดเครือข่ายการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียนสังกัดเทศบาลให้สูงขึ้น

1.3 การดำเนินงานป้องกันยาเสพติดตามทัศนะของนักเรียน พบว่า เพศหญิงและเพศชายมีทัศนะต่อการปฏิบัติการและการตรวจสอบอยู่ในระดับมาก เนื่องจากนักเรียนส่วนใหญ่คิดว่าทางโรงเรียนควรมีวิธีการในการดำเนินการที่ช่วยให้นักเรียนไกลยาเสพติด เช่น การจัดนิทรรศการรณรงค์ปัญหายาเสพติด การตรวจเยี่ยมบ้านหรือการเฝ้าระวังนักเรียนกลุ่มเสี่ยง นอกจากนี้เด็กนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีมองว่าการที่โรงเรียนมีวิธีการดำเนินงาน การตรวจสอบและการแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างชัดเจน มีการประสานงานแต่ละฝ่ายอย่างต่อเนื่อง และแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างเป็นระบบจะทำให้โรงเรียนมีสภาพแวดล้อมที่ดีส่งผลทำให้จิตใจนักเรียนดีขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเพื่อพัฒนารูปแบบการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เพื่อให้ได้รูปแบบวิธีการที่มีประสิทธิภาพและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาได้

2.2 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการใช้สารเสพติดของนักเรียน โดยเปรียบเทียบกับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือโรงเรียนสังกัดคณะกรรมการการอุดมศึกษา ทั้งนี้เพื่อจะเป็นประโยชน์ในการกำหนดนโยบายและการวางแผนในการดำเนินงานของโรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป